

## **Protokoll fört vid socialnämndens sammanträde 12 december 2017**

**Tid:**

Kl. 17:30-17:40

**Plats:**

Konferensrum Storfors, Storforsplan 36 i Farsta

**Närvarande:**

Se sid. 4 i protokollet

**§ 7, 20**

Justerat 12 december 2017, justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Åsa Lindhagen  
Ordförande

Johan Brege  
Ledamot



## **Protokoll fört vid socialnämndens sammanträde 12 december 2017**

**Tid:**

Kl. 17:30-17:40

**Plats:**

Konferensrum Storfors, Storforsplan 36 i Farsta

**Närvarande:**

Se sid. 4 i protokollet

§ 1-6, 8-19

Justerat 19 december 2017, justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Åsa Lindhagen  
Ordförande

Johan Brege  
Ledamot

**Närvarande****Beslutande****Ledamöter**

Åsa Lindhagen (MP), ordförande  
Andréa Ström (M), vice ordförande  
Rana Carlstedt (S)  
Mia Sundelin (S), ej § 9 på grund av jäv  
Claes Elmgren (S)  
Alexandra Mattsson Åkerström (V)  
Anna Rantala Bonnier (Fi)  
Johan Brege (M)  
Ole-Jörgen Persson (M)  
Frida Johansson Metso (L)

**Tjänstgörande ersättare**

Jackie Nylander (V) för Dan Guillou (MP)  
Eva Solberg (M) för Christina Elffors Sjödin (M)  
Claes Nyberg (C) för Isabel Smedberg Palmqvist (L)

**Övriga närvarande****Tjänstemän**

Gillis Hammar, förvaltningschef  
Peter Svensson, avdelningschef  
Jenny Swärd, avdelningschef, ej § 20  
Veronica Wolgast Karlberg, avdelningschef, ej § 20  
Mona Thorin, kommunikationschef, ej § 20  
Samuel Svan, borgarrådssekreterare, ej § 20  
Cindy Falquet, borgarrådssekreterare, ej § 20  
Sigrún Andersdóttir, nämndsekreterare

**Personalföreträdare**

Jösta Claeson, fackförbundet Vision, ej § 20

**§ 1****Sammanträdets öppnande och godkännande av  
föredragningslista**

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) öppnar sammanträdet. Nämnden godkänner föredragningslistan.

**§ 2****Val av protokolljusterare och tid för justering av protokollet**

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) och ledamoten Johan Brege (M) får i uppdrag att justera dagens protokoll. Protokollet ska justeras fredag 15 december.

**§ 3****Förvaltningsinformation**

Förvaltningschef Gillis Hammar påminner om nämndens årliga middag efter sammanträdet den 30 januari 2018.

#### **§ 4**

#### **Nämndens frågor till förvaltningen**

Inga frågor ställs.

**§ 5****Bistånd till illegala invandrare, motion (2017:48)****Svar på remiss från kommunstyrelsen**

Dnr 1.7.1-608/2017

**Socialnämndens beslut**

Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtande som svar på remissen.

**Ärendet**

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Motion om bistånd till illegala invandrare* av Per Ossmer och Martin Westmont (SD) till socialnämnden. Per Ossmer och Martin Westmont yrkar i motionen att kommunfullmäktige tillkännager att Stockholms kommun inte ska betala försörjningsstöd till personer som uppehåller sig illegalt i kommunen.

En av de största skillnaderna i de nya riktlinjerna för ekonomiskt bistånd avseende papperslösa sökanden är det lagts till ett avsnitt om barnperspektivet och att papperslösa barn kan beviljas bistånd till en skälig levnadsnivå. Socialförvaltningen anser att handläggningen enligt beslutade riktlinjer leder till att barnperspektivet tillgodoses i högre grad än tidigare för papperslösa barn. Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 6 december 2017.

**Beslutsordning**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

**§ 6****Månadsrapport november 2017**

Dnr 1.3.1-585/2016

**Socialnämndens beslut**

1. Socialnämnden godkänner rapporten.
2. Socialnämnden ger förvaltningschefen i uppdrag att teckna avtal på tre år med Karolinska institutet till en total kostnad om 4 680 000 kronor för utbildningssatsningar inom implementeringen av programmet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.
3. Socialnämnden ger förvaltningschefen i uppdrag att verkställa utbetalning av 36 mnkr till SHIS enligt kommunfullmäktiges beslut.
4. Socialnämnden ger förvaltningschefen i uppdrag att teckna förändring av avtal avseende samverkansavtal för Erstabacken.
5. Socialnämnden ger förvaltningschefen i uppdrag att genomföra utbetalningar i enlighet med beslut om medel från sociala investeringsfonden.
6. Socialnämnden ger förvaltningschefen i uppdrag att ingå reviderat avtal med SHIS avseende boende för nyanlända.
7. Reviderat avtal med SHIS avseende boende för nyanlända överlämnas till kommunstyrelsen för godkännande.

**Ärendet**

Prognosen baseras på utfallet per 30 november samt dialog med samtliga chefer om eventuella avvikelser från budget.

Nämndens prognos för helåret visar ett överskott på 13,2 mnkr efter begärda tillägg/justeringar och avsättning till resultatfonden. Överskottet beror främst på ej förbrukade medel för omstrukturering samt tillfälligt vakanta tjänster inom flera verksamhetsområden.

Bedömningen är att av den totala budgeten för nyanlända på 347 mnkr, kommer nämnden totalt att återredovisa drygt 59 mnkr till kommunstyrelsen.

Ärendet innehåller ett antal förslag till beslut som ger förvaltningschefen i uppdrag att teckna avtal och genomföra utbetalningar.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 12 december 2017.

**Beslutsordning**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

**§ 7****Verksamhetsplan 2018 för Socialnämnden**

Dnr 1.3.1-536/2017

**Socialnämndens beslut**

1. Socialnämnden godkänner budget med verksamhetsplan för 2018.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.
3. Tillståndsenheten definieras som resultatenhet verksamhetsåret 2018.
4. Socialnämnden redovisar omslutningsförändringar med 149,9 mnkr till kommunstyrelsen.
5. Socialnämnden beslutar om priser enligt tjänsteutlåtandet.
6. Socialnämnden fastställer plan för upphandling, internkontrollplan och system för internkontroll enligt tjänsteutlåtandet.
7. Socialnämnden beslutar att boendet Utsikten avvecklas från 31 januari.
8. Socialnämnden ansöker hos stadsledningskontoret om 5 878 650 kr från kompetensutvecklingssatsningen.
9. Socialnämnden beviljar 1 400 tkr till HSO i Stockholms stad (Handikappföreningarnas samverkansorgan), 300 tkr till DHR Stockholmsavdelning (Förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder) och 300 tkr till SRF Stockholms stad (Synskadades riksförbund) för intressepolitiskt arbete.
10. Socialnämnden fördelar 35,8 mnkr till SHIS (Stiftelsen Hotellhem i Stockholm) för sociala merkostnader vid genomgångsbostäder.
11. Socialnämnden ger förvaltningsdirektören uppdrag att ingå avtal med SHIS för mottagande av nyanlända inom ramen för kommunfullmäktiges beslut.
12. Socialnämnden ger förvaltningsdirektören uppdrag att fördela utvecklingsmedel för sociala insatsgrupper 2018.
13. Socialnämnden ger förvaltningsdirektören uppdrag att fördela utvecklingsmedel för skolsociala stödteam 2018.
14. Socialnämnden ger förvaltningsdirektören uppdrag att ansöka om medel ur sociala investeringsfonden.
15. Socialnämnden ger förvaltningsdirektören i uppdrag att teckna samarbetsavtal med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning angående personligt ombud

16. Socialnämnden ger förvaltningsdirektören i uppdrag att fördela medel till de fyra regionala relationsvårdscentra som ska inrättas i staden.
17. Paragrafen justeras omedelbart.

**Reservation**

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare för Moderaterna reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag som redovisas nedan.

**Reservation**

Ledamoten Frida Johansson Metso (L) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag som redovisas nedan.

**Ersättaryttrande**

Ersättaren Claes Nyberg (C) hänvisar till Moderaternas förslag till beslut.

**Ärendet**

Förvaltningen redovisar förslag på verksamhetsplan för 2018.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 7 december.

**Förslag till beslut**

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Vice ordföranden Andréa Ström m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar följande

Att avslå socialförvaltningens förslag till beslut  
Att därutöver anföra

Efter snart 4 år med ett rödgrönrosa styre har klyftan mellan inrikes- och utrikes födda växt. Ekonomiska biståndet har ökat och skillnader mellan stadsdelarna vad gäller arbetslöshet, ekonomiskt bistånd och ohälsotal är uppseendeväckande. Den socialdemokratiska majoriteten står handfallna och saknar reformer för ett starkare Stockholm. Istället för att lösa de problem Stockholm står inför med kraftfulla reformer har majoriteten valt att förlita sig på att den ekonomiska högkonjunkturen. Det håller inte.

Flyktingkrisen har satt sina spår. Med facit i hand kan vi konstatera att Stockholm brustit i flera avseende gällande mottagandet av

nyanlända. Det var givetvis en extraordinär situation, Sveriges kommuner ställdes under hård press och Stockholm var inget undantag. Bristerna har dock varit av så stark karaktär att det inte går att förbise med argumentation som bygger på att situationen var exceptionell. Under 2015 upptäcktes bland annat allvarliga brister i hanteringen av ensamkommande barn. Barn placerades i boende som varken hade utretts eller upphandlats. Stora brister i uppföljning resulterade i att barn for illa i deras familjehem. Trots denna erfarenhet saknas fortfarande tydliga riktlinjer för hur majoriteten ska säkerställa att ett sådant förfarande inte upprepas igen. Den stora arbetsbördan som även tillkommit stadens socialsekreterare i samband med mottagandet har varit ohållbar. En instabil arbetssituation med en omfattande personalomsättning, hög arbetsbelastning samt stora svårigheter att rekrytera erfaren personal vilket också har medfört allvarliga brister i verksamheten.

Majoriteten förmår inte att hantera mottagandet på ett bra och värdigt sätt för de nyanlända som har fått uppehållsrätt. Många tvingas leva trångbott i nedlagda gamla servicehus istället för att få ett bra mottagande med tydliga insatser som leder till jobb, studier och egen försörjning. Detta till trots har ändå majoriteten beslutat om att ge bistånd till barn till personer som vistas illegalt i Sverige. Det vill säga personer som har sökt asyl men fått avslag men även till dem som inte sökt asyl. Det är en felprioritering. Dels borde resurserna gå till att klara av mottagandet av de personer som fått asyl för att bygga sin framtid i Sverige. Dels är det en omänsklig och ohållbar situation. Barn görs till familjeförsörjare och tvingas leva i utsatthet i ett växande skuggsamhälle. Förutsättningarna för det nya försörjningsstödet är också oklara. Majoriteten kan varken svara på vad bidraget kommer att kosta, hur många personer som omfattas eller hur det i praktiken ska gå till att ge bidrag till personer som samtidigt måste gömma sig för polisen.

Stockholm är en fantastisk stad att leva och bo i. Men inte för alla. Majoritetens politik som drabbar de mest utsatta och omintetgör för individ att kunna göra en klassresa. Alliansen vill istället se ett Stockholm med en välfungerande välfärd, ett minskat utanförskap och ökad social trygghet för varje individ. Alliansen vill se en modern och effektiv socialtjänst som kan möta det växande behovet och säkerställa att människor får den hjälp som de behöver. Vi vill se ett Stockholm som växer ihop, inte isär.

Ledamoten Frida Johansson Metso (L) föreslår att nämnden beslutar följande

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut.
2. Att uppdra åt förvaltningen att återkomma med nytt förslag i enlighet med vad som nedan sägs.
3. Att anföra följande.

I Liberalernas Stockholm ska alla ha tryggheten och friheten att forma sitt eget liv. Oavsett vilka vi är, var vi kommer ifrån, eller vad som har hänt på resan hit, ska vi själva kunna välja vår framtid. För oss liberaler är det självklart att Stockholm ska erbjuda alla människor skydd, stöd och nya livschanser.

Barn som växer upp i utsatta familjer, med våld eller missbruk i hemmet, ska få hjälp att skapa sig en bra framtid. Ensamkommande flyktingbarn måste få bra hem med goda uppväxtvillkor. Vuxna med missbruk ska få hjälp att ta sig ur sitt beroende. Den som lever i hemlöshet ska få en väg tillbaka till ett eget fast boende. Den som har en funktionsnedsättning ska kunna leva som andra och utifrån sina förutsättningar utbilda sig, arbeta, ha en bostad och delta i samhällslivet. Nyanlända stockholmare måste ha möjlighet att snabbt komma in i samhället och få ett jobb, en bostad, ett språk och en framtidstro.

För att kunna möta och hjälpa dem som behöver stöd från socialtjänsten, inte minst barn i svåra förhållanden, måste det finnas bra personal som har tid och som vill stanna kvar på sin arbetsplats. Tyvärr präglas socialtjänsten av en hög personalomsättning. Personalbristen gör att staden måste lägga mer pengar på att ta in konsulter, till stora kostnader.

Denna negativa spiral kan bara brytas om socialsekreterarna får mer i lön, en rimlig arbetsbelastning, och bättre möjligheter att utvecklas i sitt jobb. Majoriteten genomför nu en lönesatsning, vilket Liberalerna har krävt under ett par års tid. Vi vill dock göra en större lönesatsning än majoriteten samt satsa på socialsekreterarnas möjlighet till kompetensutveckling och att kunna forska.

Civilsamhällets organisationer gör ovärderliga insatser för att hjälpa utsatta människor i olika situationer i livet. Staden ska fortsatt stödja dessa organisationer.

### **Barn som far illa**

Alla barn har rätt till en trygg uppväxt utan hot, fattigdom eller övergrepp. För barn som lever i utsatthet är en bra skola nyckeln till framtiden. I den liberala visionen för en trygg stad står barn och ungas rätt till utbildning och arbete i centrum. Socialnämnden ska

beakta barnperspektivet och sätta barnets intresse främst i enlighet med FN:s barnkonvention.

Barn som omhändertas av samhället ska ha rätt till en omedelbar och fungerande skolplacering i skola med tillstånd från Skolinspektionen. Projektet SkolFam som hjälper barn i familjehem med skolan har visat bra resultat och det är bra att projektet nu blir permanent.

Alldeles för många unga i Stockholm mår psykiskt dåligt. Inte minst många nyanlända barn har varit med om traumatiska händelser och är i behov av psykiatrisk hjälp. Samarbetet mellan skolan, socialtjänsten och landstinget måste fungera bättre.

Vissa ensamkommande ungdomar vistas i mycket otrygga miljöer, såväl i Stockholms city som i ytterstaden, där de i vissa fall riskerar att utgöra en fara för sig själva eller andra. De saknar ofta förtroende för myndigheterna.

Socialtjänsten måste nå och hjälpa dessa ungdomar. Det handlar om uppsökande arbete och samarbete med ideella organisationer, men också om att placera barnen på boenden för att få bort dem från de otrygga miljöer där de vistas. Stockholms stad måste verka för ett tillräckligt antal såväl öppna som låsta boendeplatser som är anpassade till ungdomarna utifrån deras behov.

### **Förebyggande arbete för en trygg uppväxt**

En aktiv och drogfri fritid minskar risken att ungdomar hamnar snett. Genom ett levande förenings- och idrottsliv över hela staden, liksom god tillgång till fritidsklubbar, fritidsgårdar och ungdomsmottagningar, ska alla ungdomar ges möjlighet till en trygg uppväxt.

Obligatoriska föräldrasamtal ska hållas inom 48 timmar när en minderårig påträffas påverkad eller anmäls för brott.

Arbetet med sociala insatsgrupper är fortsatt prioriterat. Denna metod ska införas i alla stadsdelar och köerna till insatsgrupperna minska.

### **Ensamkommande barn och unga**

Kvalitetssäkringen av placeringar av barn utanför det egna hemmet måste fortsatt vara ett prioriterat område. Alla barn har rätt till ett hem som förmår ge dem en bra uppväxt. Kvaliteten i

närståendeplaceringar ska särskilt säkras. Samarbete och kontakt med gode män till ensamkommande barn måste förbättras.

När en ensamkommande ungdom får sin ålder uppskriven så att denne betraktas som vuxen förlorar denne stora delar av sitt sociala stöd och sin skolplats, och kan också med kort varsel tvingas flytta till en annan del av landet. Stockholms stad ska inte ompröva insatserna för ensamkommande ungdomar förrän ett beslut om ändrad åldersbedömning vunnit laga kraft.

### **Insatser för kvinnofrid och våld i nära relationer**

Ingen i Stockholm ska behöva vara rädd för våld i sitt eget hem. Därför måste arbetet mot våld i nära relationer vara prioriterat. Kvinnor och män som behöver ska få komma till ett skyddat boende. Rätten till ett skyddat boende gäller även personer med funktionsnedsättning och papperslösa kvinnor.

För barn till föräldrar som inte kan bo kvar hemma på grund av våld i nära relationer finns idag en pedagogisk verksamhet vid Alla kvinnors hus stödboende. Verksamheten är viktig för att förhindra isolering för barnen under tiden på det skyddade boendet. Liberalerna föreslår att nämnden ger verksamheten ett ekonomiskt bidrag om 1 mnkr.

### **Kampen mot hedersrelaterat våld och förtryck**

Alla har rätt att välja vem man älskar och hur man vill leva. Ännu lever alldeles för många unga stockholmare i skuggan av hot och förtryck. Hedersförtrycket utgör den största kränkningen av mänskliga rättigheter i Stockholm idag. Arbetet mot hedersvåld och annat våld i nära relationer måste fortsatt vara prioriterat.

Kampen mot hedersrelaterat våld och förtryck är central för ett Stockholm där alla har lika möjligheter och lika frihet. Patriarkala strukturer som hindrar individens fria livsval måste bekämpas. Hbtq-personer och personer med funktionsnedsättning i traditionella hederskontexter är extra utsatta grupper och deras situation måste särskilt uppmärksammas. Resurserna till Origo ska öka.

Socialnämnden ska tillsammans med utbildningsnämnden genomföra en ny kartläggning av antalet unga i Stockholm som lever i en hederskultur. Det bör även kartläggas hur pojkar påverkas av att vara inblandade i hedersförtryck.

### **Frihet för människor med funktionsnedsättning**

Valfriheten för människor med funktionsnedsättning ska utvecklas vidare. Brister i tillgänglighet måste kontinuerligt kartläggas och åtgärdas.

Fler bostäder ska byggas för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning. Det är framför allt viktigt att bostäder för personer med funktionsnedsättning i ett tidigt skede planeras in i nya stadsdelar. Det är viktigt att nya bostäder byggs med en hyresnivå som de boende förmår betala. Hyra för gemensamhetslokaler bör inte utgå i nybyggda bostäder.

En rättssäker bedömning kräver att brukaren får träffa en handläggare som har goda kunskaper om brukarens funktionsnedsättning och behov. Biståndshandläggare ska ha större möjlighet till specialisering inom ett visst funktionshinder. Socialnämnden får i uppdrag att utreda hur ökad specialisering kan gå till.

Riktlinjerna för ledsagning ska förtydligas så att det framgår att ledsagning ska beviljas för arbete och inköp av dagligvaror, liksom för att synskadade föräldrar ska kunna följa med sina barn på aktiviteter som tillhör ett normalt föräldraskap.

Personer som behöver ledsagare ska kunna ta del av evenemang inom kultur och idrott. Den övre beloppsgränsen för ledsagares omkostnader ska höjas.

### **Hemlöshet**

För Liberalerna har arbetet mot hemlöshet högsta prioritet. Vi ger oss inte förrän alla har en egen bostad. Arbetet mot hemlöshet ska fortsätta i enlighet med stadens hemlöshetsprogram. Bostad Först ska utökas.

Socialnämnden ska fortsätta att arbeta vräkningsförebyggande. I det arbetet är skuldrådgivning en viktig del. Inga barnfamiljer i Stockholm ska behöva vänta mer än en vecka på att få budget- och skuldrådgivning.

### **Insatser för utsatta EU-medborgare**

Staden ska fortsätta möta utsatta EU-medborgare. Liberalerna säger nej till förslag om att förbjuda tiggeri eller inskränka den fria rörligheten. Liberalerna välkomnar initiativ från enskilda och civilsamhället för att på olika sätt förbättra situationen för utsatta EU-medborgare. Staden ska föra en dialog med

frivilligorganisationerna om hur insatserna kan utökas för att länka migranter till arbetsmarknaden.

### **Missbruk**

Den som har ett missbruk av droger, alkohol, medicin eller spel måste få hjälp att komma ur sitt beroende. Missbruksvården ska ske nära målgruppen genom decentraliserad och uppsökande verksamhet. Missbruk av medicin är ett växande problem och kräver mer kunskap.

Valfriheten ska gälla även personer i missbruk. LOV ska så långt som möjligt införas inom den del av missbruksvården som inte sysslar med myndighetsutövning, såsom råd- och stödverksamhet.

Mycket återstår att göra för att utveckla barnperspektivet i missbruksvården. I synnerhet måste det långsiktiga stödet till barn med föräldrar i missbruk förbättras och stödinsatser måste ges direkt till barnet vid behov.

### **Stärk arbetet mot prostitution**

Alla har rätt till sin egen kropp. För den som befinner sig i prostitution ska det finnas hjälp och stöd att ta sig ur sin situation. Staden ska stärka samarbetet mot prostitution och människohandel tillsammans med företagare och fastighetsägare för att våga se och våga anmäla prostitution och människohandel.

Ungdomsjouren ska fortsatt arbeta uppsökande mot unga som utsätts för människohandel och prostitution. Nämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och polisen uppmärksamma riskerna för att ensamkommande och nyanlända barn dras in i prostitution.

Det bästa sättet att motverka prostitution är att minska efterfrågan. Mer kunskap behövs om köpare av sexuella handlingar.

### **Ekonomiskt bistånd**

I Liberalernas Stockholm har så många personer som möjligt ett jobb att gå till. Att kunna försörja sig själv ger trygghet och frihet att växa.

Staden bör utforma den lokala normen så att alla barn kan delta i fritidsaktiviteter. Vi föreslår att alla barnfamiljer med försörjningsstöd ska kunna ansöka om att avgiften för kulturskola, idrottsförening eller annan regelbunden fritidsverksamhet ska ingå i biståndet.

Det ska löna sig att gå från bidrag till arbete. För att ytterligare stärka incitamenten att gå från bidrag till arbete ska mottagare av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad få undanta 40 procent av arbetsinkomster.

### **Höjd kvalitet i socialtjänsten**

Oförmåga att kommunicera med stadens personal skapar osäkerhet hos nyanlända och leder också till att stadens resurser inte används på bästa sätt. För ett rättssäkert och kvalitativt bemötande av nyanlända måste användningen av tolkar i stadens verksamheter öka. Nämnden ska ta fram riktlinjer som garanterar rätten att använda tolk i kontakt med stadens verksamheter, såväl i egen regi som upphandlade.

Det är viktigt att staden har en pålitlig tillgång till tolktjänster. Staden ska undersöka möjligheterna att anställa egna tolkar istället för att upphandla denna tjänst.

Många nyanlända har en osäker boendesituation med tillfälliga boenden och ofta förekommande flyttar. Den enskilde bör vid flytt få större möjlighet att själv välja om man vill att ärendansvaret hos socialtjänsten ska ligga kvar hos nuvarande stadsdelsnämnd eller flyttas över till den nya stadsdelen. Socialnämnden ska ta fram riktlinjer som tydliggör detta och uppmärksamma frågan inom Storsthlm (tidigare KSL).

### **Digital utveckling**

Digitaliseringen medför en stor potential för höjd kvalitet, en mer rationell användning av socialtjänstens resurser, och mer tid till det mänskliga mötet. Takten måste öka i Stockholms digitala förnyelsearbete. Dokumentationssystemen måste bli lättare att använda.

Socialnämnden ska införa ett socialtjänstens 1177.se, där information om socialtjänst och möjligheter att söka hjälp samlas på ett lättillgängligt och expertgranskat sätt.

Aspiranter hos Jobbtorg Stockholm ska kunna registrera sitt cv, sina erfarenheter och mål redan innan man kommer till ett första möte.

Individen måste få makt över informationen. Journalerna i LSS-hälsan bör öppnas upp för patienterna och göras kompatibla med landstingets journalsystem. Staden ska utreda om det finns

ytterligare områden inom socialtjänsten där en brukare på samma sätt kan få ta del av information om sina egna journaler.

I övrigt hänvisar vi till Liberalernas reservation i kommunfullmäktige.

### **Beslutsordning**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

## **§ 8**

### **Förslag till riktlinjer för socialförvaltningens EU-policyarbete**

Dnr 3.1.1-595/2017

### **Socialnämndens beslut**

Socialnämnden godkänner de föreslagna riktlinjerna för socialförvaltningens EU-policyarbete.

### **Reservation**

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare för Moderaterna reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag som redovisas nedan.

### **Ersättaryttrande**

Ersättaren Claes Nyberg (C) hänvisar till Moderaternas förslag till beslut.

### **Ärendet**

Stadens nämnder har uppdragits att, inom ramen för stadens övergripande EU-policy, anta egna riktlinjer för sitt EU-policyarbete. Riktlinjerna ska utgå från följande tre rubriker:

- EU:s inflytande på förvaltningens verksamhetsområde
- Vägledande principer för förvaltningens EU-policyarbete
- Strategi för att få genomslag för EU-policyarbetet

Socialförvaltningen har tagit fram ett förslag till riktlinjer för nämndens EU-policyarbete. Socialnämndens riktlinjer ska vägleda förvaltningens EU-arbete utan att styra på detaljnivå, ersätta framtida remissvar eller kräva regelbunden uppdatering.

Förvaltningen förslår att socialnämnden godkänner de föreslagna riktlinjerna för socialförvaltningens EU-policyarbete.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 6 november 2017.

### **Förslag till beslut**

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Andréa Ström m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar följande

Att avslå socialnämndens förslag till beslut.

Att därutöver anföra

Moderaterna ställde sig kritiska till stadens EU – policy som antogs 2016.

Förslagen till riktlinjer för socialförvaltningens EU-policyarbete som nu presenteras är i likaledes riktning som stadens med en tydlig vänsterorienterad agenda och vad som kan tolkas som en förskjutning av makten från Stockholmarna till Brysselbyråkrater.

Idag vilar det europeiska samarbetet på tre pelare, europeiska gemenskaperna, gemensam utrikes- och säkerhetspolitik, Polisiärt och straffrättsligt samarbete. Under våren 2017 presenterade EU-kommissionen förslag om en fjärde pelare om sociala rättigheter och betonade vikten av att föra upp socialpolitiska frågor på EU-nivå även betonats. Moderaterna delar dock inte denna ambition, då den tydligt strider mot subsidiaritetsprincipen. Införandet av en social pelare skulle innebära inskränkningar i Sveriges arbetsmarknads- och välfärdssystem. Den svenska modellen skulle hotas och ersättas av en tvingande europeisk lagstiftning. Beslut ska fattas så nära medborgarna som möjligt, inte av byråkrater i Bryssel.

Mot bakgrund av detta välkomnar Moderaterna därför ” *Stadens position är att EU:s insatser ska vägledas av den så kallade subsidiaritetsprincipen*”. Samtidigt beskrivs i ärendet att den sociala pelaren har beröringspunkter med stadens vision ett Stockholm för alla. Det blir därmed otydligt huruvida majoriteten är positiv till en fjärde pelare i EU och ämnar förskjuta socialpolitiken från Stockholm närmare EU. Menar majoriteten däremot allvar med att beslut ska fattas så nära medborgarna som möjligt förutsätter

Moderaterna att majoriteten tar strid emot ett förslag om en social pelare i EU.

Vidare anges att det viktigt att EU:s regelverk om offentlig upphandling ger staden stora möjligheter att ställa krav på sociala hänsyn. Vi ställer oss ytterst kritiska till att arbetsklausuler och social hänsyn föreskrivs som villkor vid offentlig upphandling. Skattebetalarnas pengar ska alltid hanteras varsamt och på ett ansvarsfullt sätt. Därför bör upphandlande myndigheter också kunna ställa krav på miljö och sociala hänsyn när detta är motiverat. För att förtydliga detta infördes år 2010 den så kallade bör-regeln, som innebär att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn om upphandlingens art motiverar detta.

**Beslutsgång**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

**§ 9****Förslag till Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021**

Dnr 3.1.1-529/2017

**Socialnämndens beslut**

1. Socialnämnden godkänner förslaget till Stockholms stads program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.

**Reservation**

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare för Moderaterna reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag som redovisas nedan.

**Ärendet**

Förslaget till reviderat program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2018-2021 syftar till att lyfta fram utvecklingsområden för staden i ANDT-relaterade frågor, med det övergripande målet att Stockholm ska vara en stad fri från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol samt med ett minskat tobaksbruk. Programmet består av sex långsiktiga mål, som följs av delmål och förslag till aktiviteter för programperioden 2018-2021.

I Stockholms stad ska alla invånare ha lika goda möjligheter till hälsa, framtidstro och att skapa sig ett gott liv, oavsett bakgrund. ANDT-relaterade skador drabbar den enskilde och ofta dess

närstående. De insatser som gör skillnad inom ANDT-området är frågor och faktorer som ägs och påverkas av flertalet av stadens verksamheter. För ett framgångsrikt arbete krävs en bred samsyn och ett gemensamt ansvar mellan olika aktörer inom stadens verksamheter. Programmets yttersta målgrupp är stadens alla invånare. Programmet har ett särskilt fokus på insatser som handlar om att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga bruk av ANDT.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 20 november 2017.

På grund av jäv deltar inte Mia Sundelin (S) i handläggningen av ärendet.

#### **Förslag till beslut**

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Andréa Ström m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar följande

Att förvaltningens förslag till beslut bifalls delvis.

Att därutöver anförs följande

Förvaltningen föreslår att staden ska arbeta aktivt för att nå målet inom det internationella initiativet Tobacco Endgame. Eftersom vi inte ställer oss bakom initiativet delar vi inte heller uppfattning att vi bör arbeta aktivt för att uppnå målen.

Även om initiativet är lovvärt i den mening att man önskar minska andelen i befolkningen som röker och förbättra folkhälsan så är det otydligt och träffar fel på flera punkter, vilket gör att staden inte bör ställa sig bakom.

I ärendet talas omväxlande om Tobacco Endgame och Rökfritt Sverige 2025, men det framkommer inte vad som gäller för det rökfria snuset. Aktörerna bakom kampanjen är inte tydliga på den punkten. Dock står det att läsa i ärendet att även om initiativet fokuserar på cigarettrökning, så framgår det av bakgrundsbeskrivningen att även snus bör få en egen tidtabell för utfasning.

Initiativet erkänner därmed inte snusets positiva roll för folkhälsan, något som Socialstyrelsen gjorde redan 2005. Faktum är att snus i

praktiken anses vara ett av de mest effektiva sätten för att sluta röka. Enligt Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten orsakar rökningen samhällskostnader på 30 miljarder kronor årligen och ca 10 000 – 12 000 dödsfall. Motsvarande siffror från dessa myndigheter rörande snus finns inte att tillgå, vilket inte är konstigt då snusbruk inte har så allvarliga konsekvenser.

Uppskattningsvis har 300 000 personer slutat röka med hjälp av snus. Senast i helgen rapporterade media om forskning som konstaterade att det globalt förekommer noll dödsfall av snus, men drygt sex miljoner dödsfall globalt till följd av rökning. Att då ta de första stegen mot en utfasning även av snuset är därmed kontraproduktivt om man samtidigt hänvisar till folkhälsan. Staden bör inte ställa sig bakom en linje som inte tydligt gör skillnad på rökning och snus, och ska inte heller bidra till att likställa cigaretter och snus.

Vidare är det inte bra för den lokala demokratin att binda sig vid lobbyorganisationers agendor som styrande för verksamheten. Vi anser därmed att Stockholms stad inte bör ansluta sig till organisationer som arbetar med opinionsbildning i syfte att påverka beslut som den politiska organisationen i staden själv kan påverka genom egna målsättningar och beslut.

Slutligen konstaterar vi att det är märkligt att den socialdemokratiskt ledda majoriteten i Stockholms stad i denna fråga fattar rakt motsatt beslut jämfört med den socialdemokratiskt ledda majoriteten i Göteborgs stad.

### **Beslutsgång**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

**§ 10****Tillsynsavgifter för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare**

Dnr 3.5.1-675/2017

**Socialnämndens beslut**

Socialnämnden godkänner de föreslagna tillsynsavgifterna för elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

**Ärendet**

Den 1 juli 2017 kom det en ny lag (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Lagstiftningen innebär bland annat att försäljare måste anmäla till kommunen att de säljer elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och att kommunen kommer att ta ut en årlig tillsynsavgift.

Stockholms stad tar ut tillsynsavgifter för försäljning av tobak (enligt 19 a tobakslagen) och folköl (enligt 9 kap 10 § alkohollagen) samt för kontroll av receptfria läkemedel, Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Avgiftstaxorna behöver ändras så att även elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ingår (enligt 46 § i lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare). Förslaget innebär att tillsynsavgiften för försäljning av elektroniska cigaretter med påfyllningsbehållare sätts till 1800 kr/år, vilket är samma avgift som för tillsyn av tobaks- och folkölsförsäljning.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 10 november 2017.

**Beslutsgång**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

**§ 11****Rapport över arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott 2008-2016**  
**ill riktlinjer för socialförvaltningens EU-policyarbete**

Dnr 3.1.1-51/2017

**Socialnämndens beslut**

1. Socialnämnden godkänner rapporten.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen för kännedom.
3. Socialnämnden överlämnar ärendet till stadsdelsnämnderna för kännedom.

**Reservation**

Samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare för Moderaterna reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag som redovisas nedan.

**Särskilt uttalande**

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) samt ledamöterna Rana Carlstedt m.fl. (S), Alexandra Mattsson Åkerström m.fl. (V) och Anna Rantala Bonnier (Fi) lämnar följande särskilda uttalande

Det ekonomiska biståndet är en del av samhällets yttersta skyddsnät och ska säkerställa att den som inte kan försörja sig själv ändå kan upprätthålla en skälig levnadsnivå. Det här är en viktig del av vårt

välfärdssamhälle och människor ska därför kunna lita på att de också får stöd när de behöver det.

Som framgår av socialförvaltningens rapport är det en ytterst liten del av det ekonomiska biståndet som betalas ut på felaktiga grunder. Det är mycket positivt och tyder på att stadsdelsnämnderna och socialnämnden bedriver ett professionellt socialt arbete. Felaktigheter som uppmärksammas ska alltid utredas, och i stadens riktlinjer påpekas att en utredning om felaktiga utbetalningar ska bedrivas skild från utredningen om rätten till bistånd. De exakta formerna för hur detta organiseras och hur prioriteringar görs är upp till stadsdelsnämnderna att avgöra. Det är samtidigt viktigt att vi inte skapar system för detta som gör att människor inte drar sig för att söka bistånd trots att de skulle ha rätt till det.

### **Särskilt uttalande**

Ledamoten Frida Johansson Metso (L) lämnar följande särskilda uttalande

Liberalerna har tidigare lyft allvarliga problem i arbetet med felaktiga utbetalningar, där utsatta stockholmare som sökt stöd drabbats av återbetalningskrav på grund av otydligheter i förvaltningens kommunikation kring regler för utbetalning. Att få återbetalningskrav är en mycket stressande upplevelse och för många med svag ekonomi är det direkt omöjligt att hantera stadens krav. Att agera på ett sådant sätt skadar relationen mellan stadens sociala stöd och medborgarna och bidrar till kriser i redan sköra livssituationer.

Liberalerna tar därför med glädje emot det aktuella tjänsteutlåtandet där det framgår att förvaltningen har lyssnat på våra och andras synpunkter. Vi tycker att det är mycket positivt att förvaltningen sätter fokus på att förenkla och förtydliga ansökningsförfaranden för att undvika missförstånd. Vi tycker också att det är särskilt positivt att de synpunkter som Liberalerna tidigare lyft, att personer som lever på försörjningsstöd inte ska presenteras med återbetalningskrav, har hörtsammats.

### **Ersättaryttrande**

Ersättaren Claes Nyberg (C) hänvisar till Moderaternas förslag till beslut.

### **Ärendet**

Staden har i flera år haft ett aktivt arbete med att utreda och förebygga felaktiga utbetalningar. Sedan 2008 har

stadsdelsförvaltningarna och enheten för hemlösa i olika omfattning haft särskilda utredare som har utrett misstankar om felaktiga utbetalningar. I föreliggande rapport redogörs för hur socialnämndens arbete med att samordna och utveckla arbetet för att förebygga och åtgärda felaktiga utbetalningar har sett ut sedan starten 2008. I rapporten redovisas stadsövergripande statistik med jämförelse mellan åren 2008-2016, en analys av orsakerna till felaktiga utbetalningar och en beskrivning av de viktigaste resultaten för verksamheterna.

En slutsats i rapporten är att arbetet mot felaktiga utbetalningar idag kan sägas vara implementerat i förvaltningarna men att det är tydligt att det fortfarande behövs ett fortsatt samordnande och löpande stöd från socialförvaltningen. En annan slutsats är att arbetet med att förebygga felaktiga utbetalningar bör prioriteras. Det förebyggande arbetet hänger dock ihop med de utredande och beslutade delarna av arbetet genom att erfarenheter från FUT-utredningarna tas tillvara. Slutligen kommer rapporten fram till att man bör fokusera på kontroller som är effektiva och göra det lätt för de sökande att lämna korrekta uppgifter.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 26 oktober 2017.

### **Förslag till beslut**

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Andréa Ström m.fl. (M) föreslår att nämnden beslutar följande

Att godkänna förvaltningens förslag till beslut.

Att uppdra till förvaltningen att utreda möjligheterna till att centralisera arbetet mot felaktiga utbetalningar.

Att därutöver anföra

Under Alliansen mandatperiod startade ett gediget arbete med att motverka felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Sedan 2007 har Socialnämnden haft i uppdrag att förebygga felaktiga utbetalningar och bidragsbrott vid handläggningen av ekonomiskt bistånd. Det är positivt att detta arbete nu fortgår. Det är också glädjande att rapporten visar att arbetet med att följa upp beslutade återkrav har förbättrats då antalet återbetalningar kontinuerligt ökar.

Samtidigt visar rapporten att det åvilar en stor arbetsbörda på de socialsekreterarna som arbetar med felaktiga utbetalningar. Kontroller tar mycket tid i anspråk och att denna tid skulle kunna läggas på socialt förändringsarbete. Vi föreslår därför att funktionen för felaktiga utbetalningar centraliserad i syfte att kunna säkerställa ett rättssäkert förfarande, rimligt arbetsbörda och att utbetalningar sker på ett korrekt sätt.

**Beslutsgång**

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

**§ 12****Barns delaktighet och rätt att komma till tals i handläggning av LSS-insatser****Granskning av Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Liljeholmen och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnder**

Dnr 3.4.2-767/2016

**Socialnämndens beslut**

1. Socialnämnden godkänner funktionshinderinspektörernas rapport
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till berörda stadsdelsnämnder

**Särskilt uttalande**

Vice ordföranden Andréa Ström m.fl. (M) och ledamoten Frida Johansson Metso (L) lämnar följande särskilda uttalande

Alla barn har rätt till en trygg uppväxt som leder till ett liv med frihet och självbestämmande, även om man har en funktionsnedsättning. Barn har rätt att göra sina röster hörda och ha synpunkter på beslut som berör dem.

Socialnämnden har under mandatperioden förelagts ett antal granskningar som visar på bristande barnperspektiv inom socialtjänsten. Dessa brister visar att trots att de officiella ambitionerna från politiskt håll är stora när det kommer till barns rättigheter så finns det fortfarande ett betydande arbete att göra när det gäller implementeringen i verksamheten.

Bristerna i barnperspektiv är naturligtvis än mer allvarliga när det är ett barn som är föremål för insatserna. Den kanske största bristen som framkommer i den här granskningen är att handläggare träffar barnet alldeles för sällan. Även om (eller kanske snarare just när) barnet på grund av åldern eller sin funktionsnedsättning har svårt att komma till tals så torde ett personligt möte vara oerhört viktigt för att få en bild av barnets situation. Det är oroväckande att det verkar som att stadsdelarna själva inte har en korrekt lägesbild utan att man tror att man träffar barnet oftare än man faktiskt gör, alternativt att man kanske inte har klart för sig hur ofta man bör träffa barnet. Detta är ett område där förbättringar måste ske.

Granskningen konstaterar också att förekomsten av genomförandeplaner är för låg och att uppföljningen skiljer sig åt mellan olika stadsdelar och inte alltid sker i den omfattning som lagen kräver. Detta är givetvis inte bra. En fråga som väcks i granskningen är också att insatsen kontaktperson tycks beviljas relativt sällan. Detta är en fråga som måste belysas ur ett bredare perspektiv eftersom antalet personer, oavsett ålder, som beviljats kontaktperson minskat markant de senaste åren. Minskningen är särskilt kraftig i vissa stadsdelar, som Södermalm. Vår bild är att stadsdelsförvaltningarna, trots att inget politiskt beslut fattats därom, tillämpar en hårdare praxis än tidigare, vilket drabbar de brukare som haft en kontaktperson som de känt förtroende för och som varit ett stöd i deras liv.

### **Ersätтарыttrande**

Ersättaren Claes Nyberg (C) hänvisar till Moderaternas och Liberalernas särskilda uttalande.

### **Ärendet**

Aktuell granskning avser barns delaktighet och rätt att komma till tals i handläggning av LSS-insatser i stadsdelsförvaltningarna Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Liljeholmen och Rinkeby-Kista. Det är den andra granskningen under året på samma tema. Granskningen omfattar totalt 326 personakter, 113 flickor och 213 pojkar, i åldrarna 0 till 17 år med sammanlagt 446 beslut om insatser.

Granskningen bekräftar till stor del resultaten från föregående granskning. DUR utredningsmaterial är väl implementerat och används i hög utsträckning. Det förekommer dock att DUR-utredningar innehåller gamla och inaktuella uppgifter. Handläggare träffar barnet vid utredning i för låg utsträckning. Det är dock positivt att barnets intressen och resurser framkommer i utredning i hög utsträckning. Andelen genomförandeplaner är låg och ett fortsatt utvecklingsarbete behövs för att öka barns delaktighet.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 26 oktober 2017.

### **Beslutsgång**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

### **§ 13**

#### **Stadens insatser till personer yngre än 65 år med demenssjukdom, deras anhöriga och barn**

Dnr 3.1.1-524/2017

### **Socialnämndens beslut**

Socialnämnden godkänner rapporten och dess rekommendationer.

### **Särskilt uttalande**

Ledamoten Frida Johansson Metso (L) lämnar följande särskilda uttalande

Rapporten riktar allvarlig kritik mot stadens arbete med de drabbade och deras anhöriga. Den bild som kommer fram är att staden inte har lika bra beredskap att möta dessa målgrupper som fallet är när det gäller äldre dementa. Stadens utredningsmaterial är inte anpassat för progredierande sjukdomar. Samverkan med landstinget framstår som mycket bristfällig. Arbetet med samordnade individuella planer har, enligt vad som framgår av rapporten, inte

kommit igång. Det är också allvarligt att det inte finns någon heltäckande statistik över målgruppen.

Barn- och anhörigperspektivet framstår som sämre utbyggt än i fall med äldre dementa. Det är särskilt allvarligt att stadens utbud av stöd till barn under 18 år brister.

Yngre personer med demenssjukdom är, som förvaltningen påpekar, en grupp som har särskilda behov. Inte minst de anhöriga ställs inför särskilda problem, bland annat eftersom demenssjukdom kan pågå under flera år och stadigt förvärras. Fler anhöriga befinner sig i arbetsför ålder eller är hemmavarande barn, vilket gör att deras livssituation förändras i större utsträckning. Att demens hos yngre är mindre vanligt, och ingenting som man normalt sett tänker på som ett möjligt framtidsscenario, gör också att omställningen och anpassningen blir större för alla inblandade.

Upp till hälften av yngre dementa får också diagnosen frontotemporal demens som uppvisar en delvis annan, initialt mer utåtagerande, symtombild och påverkar patienten och dennes omgivning på ett annat sätt än de former av demens som är vanliga bland äldre patienter såsom Alzheimers sjukdom. Även detta gör dels att anpassningen blir svårare för de anhöriga och dels att krav ställs på särskild kompetens bland stadens personal.

Liberalerna vill också uppmärksamma en grupp som inte nämns i rapporten – personer med posttraumatisk stress, inte sällan med flyktbakgrund, har en kraftigt förhöjd risk att utveckla demenssjukdom. Då PTSD också är en minnessjukdom som kan utvecklas sent i livet, långt efter de traumatiska händelserna, finns risk för feldiagnostisering – att den ena sjukdomen misstas för den andra – och därmed felaktig behandling och medicinering. Vid samsjuklighet är det extra viktigt att uppmärksamma de båda sjukdomstillstånden. Då PTSD är behandlingsbart även i tidiga stadier av demens är detta en viktig grupp att fånga upp.

De skillnader som finns i hur staden bemöter yngre dementa och deras anhöriga jämfört med äldre dementa är inte acceptabla. Det är uppenbart att staden måste öka sin kompetens kring denna målgrupp. Frågan väcks närmast om inte dessa ärenden, i alla fall på försök, bör handläggas av stadsdelsnämndernas avdelningar för äldreomsorg, även om det också kan skapa problem då insatserna beslutas enligt olika lagrum.

Även om inte sådana åtgärder vidtas krävs det åtminstone att stadsdelsnämnderna på ett flexibelt sätt utnyttjar den kompetens som finns såväl vad gäller biståndsbedömning som vad gäller utförande av insatser och inte upprättar vattentäta skott mellan funktionshinder- och äldreomsorg. Yngre personer med demens har rätt till samma insatser och fungerande livsföring som andra.

### **Ärendet**

Fullmäktige uppdrog i budget 2017 till socialnämnden att utreda stadens insatser till personer yngre än 65 år med demenssjukdom, deras anhöriga och barn.

Yngre personer med demenssjukdom, deras anhöriga och barn utgör ingen stor grupp vare sig inom demensområdet eller inom LSS men deras behov är specifika utifrån sjukdomens konsekvenser och tillfället för insjuknande. De demenssjuka kan få insatser både genom SoL och LSS.

Förvaltningen föreslår att socialförvaltningen tydliggör vilka delar inom den nationella strategin och de nationella riktlinjerna som faller inom ramen för socialtjänstens ansvar varefter en plan för implementering av såväl riktlinjer som strategin tas fram i samverkan med äldreförvaltningen.

Socialförvaltningen bör medverka i framtagande av en överenskommelse mellan landstinget om vård och omsorg för yngre personer med demenssjukdom och stöd till deras anhöriga.

Socialförvaltningen bör undersöka hur staden kan skapa ett tillfredsställande statistiskt underlag för att kunna planera biståndsbedömda insatser/platser efter målgruppens behov.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 6 november 2017.

### **Beslutsgång**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

**§ 14**

**Dagliga verksamheters incitament för att arbeta mot arbetsmarknaden samt samverkan och resursfördelning mellan berörda parter**

Dnr 3.1.1-523/2017

**Socialnämndens beslut**

1. Socialnämnden godkänner rapporten och dess rekommendationer.
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.

**Särskilt uttalande**

Ordföranden Åsa Lindhagen (MP) samt ledamöterna Rana Carlstedt m.fl. (S), Alexandra Mattsson Åkerström m.fl. (V) och Anna Rantala Bonnier (Fi) lämnar följande särskilda uttalande

Gruppen personer med funktionsskillnad återspeglar samhällets mångfald och är heterogen. De är rättighetsbärare och måste synliggöras inom stadens alla verksamhetsområden, inklusive

utbildning, arbetsmarknadspolitik, transporter, idrott och kultur och få lika möjligheter till full delaktighet.

Utifrån detta rättighetsperspektiv är frågan om förutsättningar för personer med funktionsskillnad att arbeta prioriterad för oss inom den rödgrönrosa majoriteten. För att möjliggöra en hållbar och jämställd samhällsutveckling där alla kan leva ut sin fulla potential måste allas kompetenser tas tillvara, oavsett funktionsförmåga. Därför fick socialnämnden i uppdrag, i samband med budgeten 2017, att utreda insatsen daglig verksamhet som beviljas till personer med funktionsskillnader som omfattas av LSS personkretsar.

Vi välkomnar en komplett utredning som ger en bra översikt över situationen, synliggör utvecklingsområdena och föreslår konkreta åtgärder. Intentionen i LSS är att insatsen daglig verksamhet ska stödja den enskilde i dennes strävan att komma ut på arbetsmarknaden och utveckla den enskildes möjlighet till arbete, praktik eller studier. Uppskattningsvis är en fjärdedel av deltagarna på daglig verksamhet ekonomiskt beroende av anhöriga. Enligt utredningen skulle dock mellan 10 och 15 procent av dem som i dagsläget får insatsen daglig verksamhet kunna ha ett vanligt arbete utan stöd på den reguljära arbetsmarknaden. Att dessa individer inte kommer ut på arbetsmarknaden har tydliga ekonomiska och psykiska konsekvenser på individnivå och samhället går miste om värdefulla arbetsinsatser och kompetenser.

För att alla oavsett funktionsförmåga ska få möjlighet att delta i samhällslivet fullt ut krävs både en attitydförändring och strukturella förändringar. Där kan vi som kommunpolitiker göra mycket för att ändra på situationen. Därför kommer vi under 2018 att ta vid det arbete som har bedrivits under 2017 och bland annat verka för att förbättra samverkan och övergångar mellan skolan, arbetsmarknadsinsatser och socialtjänsten. Det är viktigt att bedriva ett rättssäkert arbete med individen i centrum och skapa incitament för verksamheterna att arbeta mot arbetsmarknaden. Staden som arbetsgivare ska också verka för en ökad mångfald bland sina anställda. Genom att skapa arbetstillfällen och praktikplatser har vi möjlighet att verka för en ökad delaktighet och samhällsinkludering för målgruppen personer med funktionsskillnader.

### **Ärendet**

Socialnämnden fick i budget 2017 i uppdrag att tillsammans med stadsdelsnämnderna och arbetsmarknadsnämnden studera dagliga verksamheters incitament för att arbeta mot arbetsmarknaden. I

arbetet ingick också en översyn av resursfördelning och samverkan mellan parterna kring arbetsrehabiliterande insatser.

En rapport har tagits fram som beskriver arbetssätt, samverkan, erfarenheter samt synpunkter gällande målgruppens vägar till arbete. Rapportens slutsats är att daglig verksamhet saknar externa incitament för att arbeta mot arbetsmarknaden och att staden behöver en sammanhållande struktur för samverkan och uppföljning för att personer med funktionsnedsättningar ska få rätt stöd i processen till arbete.

Förvaltningen föreslår ett centralt samverkansprojekt mellan berörda förvaltningar samt ett lokalt pilotprojekt med fokus på övergången mellan skola och arbete. Vidare rekommenderar förvaltningen att staden utreder hur förändrade arbetssätt med underlag och ersättningar skulle gynna målgruppen inom daglig verksamhet.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 10 oktober 2017.

### **Beslutsgång**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

## **§ 15**

### **Utvärdering av införandet av korttidstillsyn enligt LSS inom valfrihetssystemet**

Dnr 3.1.1-601/2017

### **Socialnämndens beslut**

Socialnämnden godkänner förvaltningens rapport.

### **Ärendet**

Den 1 juli år 2016 införde Stockholms stad valfrihet för insatsen korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). I budget år 2017 fick socialnämnden i uppdrag att i samarbete med kommunstyrelsen utvärdera införandet av korttidstillsyn enligt LSS inom valfrihetssystemet. Utifrån utvärderingens sätt att mäta målen kan en sammanfattande bedömning bli att två mål uppfylls: kostnaderna för verksamheten ska inte öka samt att små och nya företag kan

etablerat sig. Två mål uppfylls delvis: valfriheten för den enskilde ska öka samt målet att mångfalden ska öka- det ska finnas många aktörer med olika profiler och inriktningar. Ett mål uppfylls inte: kvaliteten i verksamheter ska öka. Utvärderingen visar också att införandet av valfrihetssystemet har förtydligat att korttidstillsyn är en verksamhet enligt LSS och inte enligt Skollagen samt vikten av att utveckla stadens brukarenkäter. Jämförelsen av resultat har gjorts över en relativt kort tid så resultatet i denna utvärdering bör tas med försiktighet.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 12 oktober 2017.

### **Beslutsgång**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

## **§ 16**

### **Beställning och finansiering av bostäder med särskild service Förutsättningar för en centralisering av ansvaret**

Dnr 3.1.1-593/2017

### **Socialnämndens beslut**

Socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet och rapporten.

### **Ärendet**

I Stockholms stad är beställning och finansiering av bostäder med särskild service ordnad i en decentraliserad organisationsform och förlagd på samtliga stadsdelsförvaltningar. Eftersom det råder brist på bostäder med särskild service inom valfrihetssystemet har socialnämnden fått i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna göra en översyn av det aktuella systemet för beställning och finansiering av bostäder med särskild service, samt utreda förutsättningarna för en centralisering av ansvaret. Av

utredningen framgår att stadsdelsnämnderna ser vissa problem med dagens system och vissa fördelar med en centralisering och att några av problemen i dagens system skulle kunna lösas med en mer centraliserad modell. I kommunfullmäktiges budget för 2018 får stadsdelsnämnderna i uppdrag att tillsammans med socialnämnden som samordnare årligen ta fram en boendeplan som ska vara vägledande för stadsdelsnämndernas utbyggnad av bostäder med särskild service. Socialförvaltningens förslag är att samordningsarbetet utformas i linje med äldre nämndens modell, samt att boendeplanen särskilt beaktar vikten av att bygga för särskilda målgrupper och att staden vidare utreder möjligheter till att bygga mer effektivt och billigt, samt i högre utsträckning beställa bostäder av de kommunala bostadsbolagen.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 5 november 2017.

### **Beslutsgång**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

## **§ 17**

### **Anmälan avseende rutiner mellan Socialtjänsten Stockholms stad och Metadonverksamheten Beroendecentrum Stockholm**

Dnr 2.11.6-615/2017

### **Socialnämndens beslut**

Socialnämnden lägger ärendet till handlingarna.

### **Ärendet**

En överenskommelse har fattats om rutiner mellan Metadonverksamheten Beroendecentrum Stockholm och socialtjänsten i Stockholms stad kring klienter som är föremål för läkemedelsassisteras behandling vid opiatberoende.

**§ 18**

Socialnämnden lägger följande ärenden till handlingarna.

Protokoll från socialnämndens sammanträde 14 november 2017, justerat 22 november 2017.

Protokoll från socialnämndens individutskotts sammanträde 3 november 2017, justerat 17 november.

Protokoll från socialnämndens, äldre- och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor sammanträde 7 december 2017, justerat 11 december 2017.

Anmälda delegationsbeslut till socialnämnden 12 september 2017.

Inkomna handlingar till socialnämnden 12 september 2017.

Protokoll från förvaltningsgruppens sammanträde 6 december 2017,  
justerat 11 december 2017.

**§ 19**  
**Övriga frågor**

Inga övriga frågor tas upp.

**§ 20****Upphandling av cateringtjänst till boendeverksamheter inom socialförvaltningen och vid framtida behov**

Dnr 2.11.2-671/2016

**Socialnämndens beslut**

1. Socialnämnden godkänner upphandlingsdokument för upphandling av cateringtjänst.
2. Socialnämnden ger förvaltningschefen i uppdrag att fatta tilldelningsbeslut och teckna objekt- och ramavtal med godkända leverantörer.
3. Socialnämnden ger förvaltningschefen i uppdrag att för nämndens räkning besluta om:
  - förlängning samt uppsägning av objekt- och ramavtal,
  - partsbyte samt underteckna objekt- och ramavtal om partsbyte,
  - mindre justeringar av objekt- och ramavtal.

4. Paragrafen justeras omedelbart.

**Ärendet**

Socialförvaltningen kommer att vara i behov av cateringtjänster till förvaltningens verksamheter eftersom nuvarande avtal inte förlängs efter den 31 maj 2018. Detta på grund av bland annat ökade krav på ekologiska livsmedel och öka flexibiliteten vid framtida behov av cateringtjänster. Upphandlingen görs på uppdrag av socialnämnden enligt lag om offentlig upphandling (LOU). Socialförvaltningen föreslår att det aktuella upphandlingsdokumentet godkänns.

Förvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 17 november 2017.

**Beslutsgång**

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens. Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Sammanträdet avslutas kl. 17:40

Vid protokollet

Sigrún Andersdóttir